

CARAVANA

DE

DIBUIXOS

1

Un dibuix

Alguna vegada heu mirat un dibuix i heu pensat «aquest dibuix té màgia» o «aquest dibuix té vida»?

Sí, és cert, hi ha dibuixos que tenen màgia, que tenen vida.

Diríeu que només un simple dibuix, fet en un paper normal i corrent, un dibuix sense cap més misteri, pot arribar a salvar vides? Creieu que saber dibuixar amb passió i ganes pot ser un punt de salvació i pot evitar que tot el teu món s'ensorri per sempre? Un llapis i un paper són eines que poden evitar un desastre o solucionar alguna cosa molt mal feta?

I ara pensareu: «Quantes preguntes!» Però... i les respostes?

Per saber-ho del cert, caldrà que estigueu atents a una història molt especial, la història del Pep Grau. I ara preguntareu: «Qui és el Pep Grau?».

El Pep Grau és un dibuixant molt famós que veu com la seva vida tranquil·la es capgira d'un dia per l'altre. Però la seva història no arriba sola i caldrà que estigueu pendents no d'una, sinó de dues narracions, ja que l'element que fa que la història del Pep sigui molt, molt diferent de totes les altres històries del món és precisament la presència d'algú també molt especial i molt, molt diferent que el Pep: el Samir Mobarek, un nen sirianès que, ves per on, també dibuixa, però que no ho fa ben bé igual que el Pep.

El Samir i el Pep són dues persones tan allunyades en tot que, de fet, es podria dir que no tenen absolutament res a veure. A l'atzar, però, li agrada jugar amb les coses i, en aquest cas concret, aconsegueix que una coincidència especial els faci protagonistes d'una aventura absolutament increïble, impossible, quasi màgica.

D'això precisament va aquesta història: de dibuixos, d'imatges, d'imaginació, de perills, de misteris, de màgia, de sorpreses i de tot allò que pot arribar a amagar un dibuix fet amb el cor.

Una mica de vermell, una pinzellada de groc, un toc de magenta, una ratlleta verda, un traç de negre, aquest d'aquí més gruixut resseguint el perfil i les formes per acabar de tancar-ho tot i enllestir la feina. Li agrada treballar així i, quan acaba, agafa el dibuix, l'aixeca, se'l mira agafant una mica més de distància i després el gira per mostrar-lo al públic.

El Pep és un dibuixant molt famós. Ha guanyat molts premis nacionals i internacionals, i cada dia publica un dibuix diferent a Instagram.

Quan era molt petit ja va descobrir que li agradava més llegir i dibuixar que parlar o escriure. En lloc de perdre el temps explicant-ho, ell ho dibuixava. Així acabava abans i el resultat era sempre molt

millor. Mentre els seus companys s'esforçaven fent redaccions i alguna història inventada, ell es trobava molt més còmode dibuixant.

Pot situar la primera vegada que això de dibuixar li va sortir bé més enllà del cercle familiar. Va ser a l'escola, un dimecres del primer trimestre, quan la senyoreta va demanar que, com a deures del dia, li presentessin el resum del conte que acabava de llegir en veu alta. Tothom es va posar a escriure. Ell, per contra, va agafar els seus colors i va començar a dibuixar. Ben mirat, la professora no havia dit en cap moment que volgués un text escrit, no?

Va fer cinc dibuixos, amb molts detalls i colors, que resumien a la perfecció les peripècies del protagonista del conte. El Pep el recorda com si fos ara. Era un caribú, l'Anori, un gran ren amb les banyes de vellut i una veu poderosa que, quan bramulava, s'escampava com el vent sobre la terra nevada i blanca del Gran Nord gelat.

Ho va fer amb seguretat i sense dubtar ni un moment, però no les tenia totes. Mentre dibuixava, li passava pel cap que potser es guanyaria un zero gran com una catedral i una bona estirada d'orelles. La senyoreta havia demanat un resum i ell estava fent dibuixets!

La professora va recollir els treballs passant taula per taula. Quan va arribar a la seva, es va mirar els dibuixos amb gran sorpresa. El Pep ja es preparava per al pitjor, però va rebre una felicitació sincera.

—Fantàstic! Molt original! —va dir la mestra mentre els escampava tots cinc damunt la taula, l'un al costat de l'altre, seguint el ritme de la història.

El millor de tot va ser que la professora també va descobrir un camí diferent que li obria moltes possibilitats. A partir d'aquell moment, a classe, sempre que calia alguna imatge per il·lustrar qualsevol cosa, tothom l'hi demanava al Pep, que s'encarregava de fer-ho, content, encantat, feliç i sense protestar. Ara un gat, ara un ruc, ara una cèl·lula, ara una poma, ara un conjunt de tres elements.

Allò va ser una motivació extraordinària que va fer que passés de ser un estudiant una mica mediocre, capaç de distreure's a cada moment amb el vol d'una mosca i amb poques ganes de treballar, a ser un alumne aplicat que s'esforçava i que treia molt bones notes. Podia passar hores i hores dibuixant i pintant, donant forma a totes les peticions i a tots els encàrrecs que li arribaven de part dels companys i també dels professors. Tothom volia tenir un dibuix seu.

—Em pots dibuixar vestit de romà?

—Pep, em pintes una moto vermella?

—Creus que pots retratar el meu gos?

—I els meus tres gats?

—I el meu periquito?

—Jo tinc un peix de colors, me'l pots pintar igual?

—T'agradaria dibuixar una casa?

—I si em fessis una cursa de cotxes?

—Em pots fer un dibuix d'aquesta fotografia?
—Voldria tenir un retrat dels meus tres hàmsters!
—Jo vull un llop corrent per la muntanya nevada!
—Creus que podries dibuixar la façana del col·legi per posar-la a la portada de la revista trimestral?

—Pots pintar la meva àvia, que fa noranta-cinc anys aquesta setmana i li volem fer un regal?

—Ens pots dibuixar un cavaller, un drac i una princesa? El volem penjar a la sala de mestres per Sant Jordi.

El Pep, sempre somrient i amb aquell posat de timidesa, es posava bé les ulleres, feia cara de pensar i no deia mai que no a cap de les demandes que li arribaven. I s'esforçava per obtenir el millor dibuix.

Tints de colors, ceres, aquarel·les, carbonet, retoladors, paper granulat, bolígrafs de colors, llapis... I sempre, sempre, quan considerava que ja havia acabat, aixecava el dibuix fent pinça amb dos dits en un dels extrems, se'l mirava i, finalment, decidia si era prou bo per entregar-lo o bé calia estripar-lo i repetir-lo sense manies.

Aquell gest, a força de repetir-lo dibuix rere dibuix, es va anar convertint en un ritual particular que va continuar fent durant tota la seva vida.

3

La crisi

El temps passa a poc a poc, quasi imperceptiblement. El Pep s'ha anat fent gran i, contràriament al que passa a la majoria de la gent, ell ho ha fet sense perdre en cap moment aquell esperit de nen, aquell somriure tímid, aquella mirada innocent i una mica entremaliada que l'havia portat sempre a observar la vida amb els ulls molt oberts i l'esperit pur, una fórmula que sempre l'ha ajudat a l'hora de treballar i a l'hora de viure.

—Què és dibuixar?

«Dibuixar només és transformar tot el que t'envolta en un somriure o en una pregunta», contesta sempre que li fan aquesta pregunta en una entrevista. I potser per això la seva vida i la seva relació amb ell

mateix i amb els altres estan plenes de preguntes i de somriures.

Des que va començar a treballar de manera professional, el Pep ha anat rebent tota mena d'encàrrecs: il·lustracions, llibres, cartells, catàlegs, postals, invitacions, bolígrafs, col·leccions de cromos, llibretes, tasses, samarretes, gorres, tota mena d'objectes, i fins i tot li han demanat alguna vegada de comprar-li els drets d'imatge d'un dels seus personatges més coneguts per convertir-lo en protagonista d'una pel·lícula i d'una sèrie de dibuixos animats que s'emetrà arreu del món.

Tanmateix, com més feina li arriba i més conegut es va fent, menys feliç se'l veu. Cada vegada li fa més mandra dibuixar. Nota un gran pes damunt seu, se sent sense forces i veu que la seva alegria va deixant pas a una mena de tristor estranya que l'envaeix sense cap motiu aparent.

Per ser precisos, el que no li agrada és dibuixar tal com ho ha fet sempre. Li agradaria recuperar aquella llibertat absoluta i, sobretot, aquell esperit únic de quan era petit, quan feia el que volia i tenia al davant tot un món infinit per anar descobrint pas a pas. Ara té la convicció que ja no pot fer res nou, que l'únic que li queda és canviar de temes però no té més remei que repetir-se una i altra vegada. Tothom li diu que ha creat un estil únic, però això, en lloc d'afalagar-lo, l'entristeix molt.

Un bon dia, rep un encàrrec d'una gran editorial, una de les més importants del món. Volen publicar *El llibre de la por* i volen que el faci ell. Estan convençuts que ningú el podrà fer millor.

—La por? Jo no he dibuixat mai la por —li respon a l'editor.

—Ho faràs perfectament, Pep. No en tenim cap dubte.

El Pep no les té totes, però com que no li agrada dir que no a cap repte, en lloc de negar-s'hi, decideix aparcar les seves pròpies pors i dir que sí.

«Com es dibuixa la por?», es pregunta en veu baixa quan arriba a casa i es queda sol.

El repte, doncs, és començar a treballar en aquest projecte diferent. Qui sap, potser li servirà per veure les coses des d'un altre punt de vista, trobar nous camins i deixar enrere aquesta mala gana que arrossega.

Però hi ha un problema. Un gran problema.

Els seus dibuixos són plens de colors i no en fan gens, de por. Encara recorda una vegada que va voler fer un monstre horrorós, pelut i lleig, i es va acabar convertint en un dels seus personatges més demanats, graciosos, divertits i estimats.

Com es dibuixa la por?

Després d'estripar mil dibuixos que no li fan el pes, es comença a desesperar i a pensar que potser seria millor parlar amb l'editorial i dir que hi renuncia, que millor que el dibuixi algú que en sàpiga més.

«Com es dibuixa la por?», es pregunta un altre cop en veu molt baixa.

I, una vegada més, no obté cap resposta.

Fent un esforç, abans de rendir-se i abandonar, decideix fer una última prova: intenta no reflexionar i deixar-se endur pel que sent, per aquella mena de pena que l'envaeix a totes hores. Posa la ment en blanc, foragita qualsevol pensament i comença a dibuixar el que li surt de dins, mirant de no posar-hi cap fre ni cap limitació. Potser així acabarà mostrant el seu estat d'ànim i aquesta mena de fosc que arrossega.

El primer que li surt és una petita aranya negra que li corre per l'interior del pit. Agafa la làmina amb dos dits i se la mira, tal com fa sempre. Una aranya negra no és la por, però pot ser una bona manera de començar a plantejar-se les coses que la provoquen.

A mesura que va fent més dibuixos, veu com aquella aranya petita va creixent i es va convertint en un monstre enorme, pelut i amb una cara força terrorífica que provoca rebuig. Es va transformant en un animal que rosega sense descans el cos del dibuixant des de dins. Si ha de ser sincer, però, més que por, el que fa és una mica de fàstic.

S'ha passat uns quants dies tancat al seu estudi i ha fet moltes proves, treballant de manera quasi obsessiva. Té centenars d'esbossos, que ha anat guardant en piles, fins que un dia decideix agafar-los tots i ajuntar-los.

Veure'ls tots junts li provoca un sentiment d'an-
gúnia, però allò no és la POR en majúscules, aquella
por que ha de dibuixar.

Com es dibuixa la por?

Tot plegat sembla un malson terrible, una his-
tòria horrorosa. Veient-los, està segur que aquests
dibuixos es podrien convertir en un còmic de por,
però també té clar que mai podran il·lustrar un llibre
sobre la por, sobre la gran por com a concepte abs-
tracte. I aquest pensament l'atabala i el deprimeix.

No sap com avançar. I la pregunta torna a sorgir:
«Com es dibuixa la por?»

Els dibuixos mostren el color del seu cor, aquesta
tonalitat fosca que no és altra cosa que un mirall on
reflectir-se, una prova exacta del seu estat d'ànim...
però no són la por! Com es dibuixa la por?

El Pep està desorientat. Per primera vegada a la
vida, li sembla que ha perdut l'habilitat per dibuixar.
Necessita fer alguna cosa que li permeti recuperar
l'alegria i les ganes, però no sap com fer-ho.

S'ha cansat? No li agrada el que fa? Passa per un
mal moment? Vol canviar de feina? No es veu capaç
de seguir?

Totes les preguntes tenen la mateixa resposta: no!
Però si les respostes són sempre «no»... què és això
que li passa?

Malgrat aquest daltabaix on està immers, una
de les coses que més li agraden i que no ha deixat

de fer mai són els tallers de dibuix per a infants en col·legis, biblioteques i centres culturals. Sempre són un èxit, i ja diuen que el secret del triomf és que no hi ha secret.

En aquests tallers, el Pep rep l'energia de la canalla que hi participa i que l'omple de vida. Es mostra sempre tal com és i es pot sentir més nen que mai, aïllar-se de tot i recuperar la innocència i l'espontaneïtat. Però ara hi ha una pregunta que el persegueix i l'atabala.

Qui sap, potser la veritat és que aquesta pregunta no en té, de resposta.

Com es dibuixa la por?